

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 338/2024-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Mariánom Havrilom, Námestie slobody 13, Michalovce, proti postupu Správneho súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. KE-8S/117/2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Správneho súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. KE-8S/117/2020 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Správnemu súdu v Košiciach **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. KE-8S/117/2020 konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **500 eur**, ktoré mu **j e** Správny súd v Košiciach **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia v sume **713,96 eur**, ktorú **j e** Správny súd v Košiciach **p o v i n n ý** zaplatiť právnemu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a napadnuté konanie

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 21. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie

záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje, aby mu ústavný súd priznal finančné zadost'učinenie v sume 5 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal na Krajskom súde v Košiciach 20. júla 2020 správnu žalobu, ktorou sa domáhal preskúmania rozhodnutia Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru, Bratislava, ktorým bolo zamietnuté jeho odvolanie proti disciplinárnemu rozkazu (uložené písomné pokarhanie, pozn.).

3. Sťažovateľ k priebehu napadnutého konania uviedol, že od 1. júna 2023 sa stal príslušným na rozhodnutie správny súd, ktorý mu zaslal oznámenie o zložení senátu 27. decembra 2023, teda po polroku od pridelenia veci, a odvtedy vo veci nekoná. Sťažovateľ je presvedčený, že právna ani faktická zložitosť veci v tomto prípade nie je takej intenzity, že by mohla ospravedlniť nečinnosť správneho súdu. Zároveň uviedol, že svojím správaním nezapríčinil prieťahy v konaní. Sťažovateľ zastáva názor, že v jeho veci dochádza k porušovaniu jeho práva na spravodlivé a rýchle rozhodnutie. Výšku požadovaného finančného zadost'učinenia odôvodňuje sťažovateľ nemajetkovou a majetkovou ujmom, ktorá mu v súvislosti so žalovaným nezákonným rozhodnutím vznikla. Ak by správny súd rozhodol včas, nebol by sťažovateľ naďalej poškodzovaný na svojich právach zo strany zamestnávateľa (napr. odmeny). Sťažovateľ v súvislosti s dĺžkou konania prežíva pocity neistoty a bezmocnosti zo stavu konania.

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením sp. zn. II. ÚS 338/2024 z 25. júna 2024 ju prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

5. Ústavný súd z vyžiadaného spisového materiálu zistil tento priebeh napadnutého konania:

- Sťažovateľ podal správnu žalobu 17. júla 2020.
- Krajský súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku 21. júla 2020.
- Sťažovateľ zaplatil poplatok 3. augusta 2020.
- Krajský súd zaslal žalobu žalovanému na vyjadrenie 20. augusta 2020.
- Žalované Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky sa k žalobe vyjadrilo podaním z 22. septembra 2020.
- Krajský súd zaslal vyjadrenie žalovaného sťažovateľovi 19. októbra 2020.
- Sťažovateľ podal vyjadrenie k vyjadreniu protistrany 25. novembra 2020.
- Toto vyjadrenie sťažovateľa krajský súd doručil žalovanému 19. januára 2021.
- Zmena zákonného sudcu/senátu z dôvodu reformy 20. júna 2023.
- Správny súd doručil oznámenie o zmene senátu stranám 27. decembra 2023 a 12. januára 2024.
- Dňa 15. júla 2024 správny súd nariadil termín 1. pojednávania na 19. september 2024.

6. Predseda správneho súdu sa listom sp. zn. ISprV/119/2024 z 22. júla 2024 vyjadril k ústavnej sťažnosti. Po zhrnutí procesného postupu správneho súdu predseda správneho súdu poukázal na technické a personálne problémy súvisiace s prechodom agendy správneho súdnictva v dôsledku

reformy. Uviedol, že veci sú vybavované s prihliadnutím na dátum podania žalôb. V predmetnej veci je nariadený termín pojednávania na 19. september 2024 a v období od 1. júna 2023 (postúpenie veci správneho súdu, pozn.) nedošlo k zbytočným priet'ahom.

7. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, pretože na základe obsahu podaní a vyžiadaných spisov dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom správneho súdu (a jeho právneho predchodcu, pozn.) v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

10. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

12. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že konanie o správnej žalobe proti rozhodnutiu vydanému v disciplinárnom konaní tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti správnych súdov s ustálenou judikatúrou. Z hľadiska významu predmetu konania pre sťažovateľa ústavný súd nezistil vyššiu mieru závažnosti, keďže udeleným disciplinárnym trestom je pokarhanie.

13. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu

základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd v napadnutom konaní nezistil také správanie sťažovateľa, ktoré by významnejšie prispelo k jeho predĺženiu.

14. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu všeobecného súdu v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

15. Z popísaného priebehu napadnutého konania vedeného krajským súdom a správnym súdom vyplýva, že konanie bolo spočiatku vedené efektívne a sústredene do januára 2021, avšak nasledovalo obdobie nečinnosti viac ako tri roky do júla 2024, keď bol nariadený prvý termín pojednávania (už po podaní ústavnej sťažnosti, pozn.).

16. Neprimerané množstvo spisov, v ktorých všeobecný súd koná, či nedostatočné materiálne a personálne vybavenie všeobecného súdu nie sú spôsobilé zbaviť všeobecný súd zodpovednosti za porušenie práva sťažovateľa na prejednanie veci v primeranej lehote. Ani reorganizácia výkonu súdnictva nemôže byť na ujmu základných práv účastníkov konaní.

17. Ústavný súd s prihliadnutím na celkovú dĺžku napadnutého konania (4 roky) bez vydania meritórneho rozhodnutia a bez nariadenia pojednávania, ako aj zistené obdobie úplnej nečinnosti v rozsahu viac ako 3 rokov, dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom správneho súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

18. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

19. Keďže napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy vyhovel návrhu na vyslovenie príkazu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, ktorý uložil z dôvodu prechodu agendy už správne súdu (bod 2 výroku nálezu).

III.

Primerané finančné zadost'učinenie

20. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

21. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä nečinnosť konajúcich súdov, ale aj s prihliadnutím na najmiernejšiu povahu udeleného disciplinárneho opatrenia dospel ústavný súd

k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadost'učinenia v sume 500 eur primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku nálezu), a preto vo zvyšnej časti návrhu na priznanie finančného zadost'učinenia v prevyšujúcej sume nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

IV.

Trovy konania

22. Úspešný s'ťažovateľ si uplatnil právo na náhradu trov konania.

23. Ústavný súd priznal s'ťažovateľovi fakultatívnu náhradu trov konania podľa § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v rozsahu tarifnej odmeny za dva úkony právnej služby v roku 2024 (prevzatie zastúpenia, podanie ústavnej s'ťažnosti) a režijného paušálu k nim podľa § 16 ods. 3 vyhlášky. Takto určená suma predstavuje celkom 713,96 eur (bod 4 výroku nálezu).

24. Priznanú náhradu trov konania je správny súd povinný zaplatiť právnemu zástupcovi s'ťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

25. Podľa čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu